

BAFS

บริษัท บริการซื้อขายพลังงานการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

SET: ทรัพย์ากร / พลังงานและสาธารณูปโภค

<http://www.bafsthai.com>

ธุรกิจหลัก

ให้บริการระบบจัดเก็บ
และเติมน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน

การดำเนินการของบริษัทเพื่อตอบสนอง อย่างทันก่วงที่ต่อสถานการณ์ COVID-19 (Emergency Response)

บริษัทรับมือสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ในช่วงต้นผ่านแผนการบริหารจัดการกรณีฉุกเฉิน หรือ Business Continuity Plan (BCP) และผ่านที่ประชุมฝ่ายบริหารโดยมีกรรมการผู้อำนวยการใหญ่เป็นประธานและมีผู้ดำเนินการฝ่ายต่าง ๆ เป็นกรรมการ ซึ่งเป็นการประชุมเพื่อจัดทำแผนรับมือกับสถานการณ์ COVID-19 ในด้านการรับมือกับการแพร่ระบาดดังกล่าว

ทั้งนี้ กรรมการผู้อำนวยการใหญ่มอบหมายให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารระบบคุณภาพอากาศยาน ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม ร่วมกับผู้จัดการแผนกความปลอดภัย จัดทำคู่มือหรือมาตรการรองรับการแพร่ระบาดดังกล่าวภายในบริษัท โดยให้กรรมการทุกฝ่ายร่วมแสดงความคิดเห็นและพิจารณามาตรการหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสม เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีข้อจำกัดและความต้องการที่อาจแตกต่างกันโดยได้ข้อสรุปเพื่อดำเนินการในเบื้องต้น ดังนี้

- กำหนดให้มีการดำเนินการคัดกรองพนักงาน ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่บริษัทและบุคคลภายนอก ก่อนเข้าพื้นที่ของบริษัทโดยการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย
- ผู้อำนวยการสำนักบริหารระบบคุณภาพอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม ศึกษา รายละเอียด/Specification ของเครื่องมือตรวจจับอุณหภูมิที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมต่อการใช้งาน เพื่อให้ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคล และธุรการเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดหา
- ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคลและธุรการ ประสานงานกับผู้อำนวยการสำนักบริหารระบบคุณภาพอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการสื่อสารให้ความรู้และข้อแนะนำเรื่องการดูแลและป้องกันตนเองจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรคแก่พนักงานและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่บริษัท และประกาศข้อมูล รายละเอียดเพื่อแจ้งพนักงานทราบต่อไป

บริษัทได้จัดเตรียมความพร้อมโดยเริ่มดำเนินการคัดกรองในพื้นที่สถานีบริการจัดเก็บน้ำมันอากาศยานดอนเมืองเป็นแห่งแรกเพื่อให้ทราบจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและเสริมความพร้อมก่อนการประกาศใช้มาตรการป้องกันเต็มรูปแบบ เป็นผลให้มองเห็นจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงและดำเนินการพัฒนาต่อไป

ในกรณีพนักงานของบริษัทใกล้ชิดกับบุคคลที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อ COVID-19 เนื่องจากปัจจุบันบริษัทมีเพียงนโยบายป้องกันการแพร่ระบาดที่มีผลใช้กับพนักงานและไม่มีกระบวนการถึงบุคคลใกล้ชิด/กลุ่มเสี่ยง จึงเริ่มกำหนดทำ Pre-Emergency Plan เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเตรียมความพร้อม รวมทั้งนำเสนอสถานการณ์จำลองเพื่อใช้เป็นแนวทางการฝึกซ้อมแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจกรณีโรคติดต่ออันตราย COVID-19 (Business Continuity Plan: BCP) ทันทีเพื่อเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่างๆ แบบ Tabletop Exercise กรณีโรคติดต่ออันตราย

การบริหารจัดการ ภาวะวิกฤต COVID-19 ของบริษัท (Crisis Management)

คณะกรรมการบริษัทมีการติดตามสถานการณ์ผ่านการประชุมคณะกรรมการบริษัททั้งวาระปกติและวาระพิเศษเพื่อวางแผนการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ที่ประชุมฝ่ายบริหารได้มีการพิจารณาความเสี่ยงและมีมติดำเนินมาตรการป้องกันโรคระบาด COVID-19 โดยดำเนินการตามคู่มือ BCMS และพิจารณาผลกระทบด้านการเงินควบคู่ไปด้วย โดยทีมผู้บริหารมีการประเมินผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีต่อบริษัท ดังนี้

1 ด้าน Business: จากผลกระทบจากภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีการชะลอตัวซึ่งอาจใช้เวลาฟื้นตัวนานกว่าที่คาดการณ์ไว้จากการระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อการทำงานทั้งต่อรายได้และกระแสเงินสดของบริษัท ปัจจุบันบริษัทยังมีสภาพคล่องเพียงพอต่อการดำเนินงานโดยรวมและยังสามารถชำระหนี้สถาบันการเงินและเจ้าหนี้การค้าได้ตามปกติ โดยบริษัทยังคงมีวงเงินหมุนเวียนสำรองที่เพียงพอ อีกทั้ง บริษัทยังได้ดำเนินการขอร้องวงเงินหมุนเวียนเพิ่มเติมจากสถาบันการเงินอีกจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นวงเงินสำรองในการรองรับสถานการณ์ที่อาจมีความจำเป็นในอนาคต รวมถึงได้รับการอนุมัติให้ขยายระยะเวลาการชำระหนี้กับสถาบันการเงินเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องในกรณีที่สถานการณ์ยืดเยื้อ

2 ด้าน Operation: จากสถานการณ์ COVID-19 ทำให้ปริมาณเที่ยวบินลดลง 60% เป็นผลมาจากมาตรการปิดน่านฟ้าของประเทศ ส่งผลกระทบต่อรายได้หลักของธุรกิจอย่างมากจากการที่จำนวนเที่ยวบินลดลงทำให้การบริการเติมน้ำมันอากาศยานก็ลดลงตามจำนวนเที่ยวบิน แต่ทั้งนี้บริษัทยังมีรายได้อื่น ๆ จากผลประกอบการของบริษัทในเครือซึ่งยังสามารถบริหารจัดการธุรกิจได้จากสถานการณ์ดังกล่าว ในส่วนนี้บริษัทถือเป็นตัวเร่งในการขยายธุรกิจเพื่อลดการพึ่งพิงของธุรกิจหลักและหารายได้อื่น ๆ ทำให้เป็นการกระจายความเสี่ยงของธุรกิจได้ในอนาคต

3 ด้าน Financial: บริษัทได้รับผลกระทบทางการเงินจากสถานการณ์ดังกล่าวจากการที่ปริมาณการบริการลดลงทำให้รายได้ค่าบริการลดลง 60% ซึ่งจากการประชุมฝ่ายบริหารร่วมกับพนักงานในระดับผู้บังคับบัญชาระดับต้นขึ้นไปทั้งหมดได้หารือร่วมกันเพื่อหามาตรการลดค่าใช้จ่ายภายในบริษัท โดยกำหนดมาตรการลดค่าใช้จ่าย ได้แก่ การปรับลดเงินเดือนผู้บริหาร ปรับลดค่าเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนกรรมการบริษัท การลดการทำงานล่วงเวลาของพนักงานและค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นทั้งหมด รวมถึงชะลอการลงทุนที่ยังไม่เร่งด่วนออกไป และมุ่งเน้นการบริหารจัดการต้นทุนที่ดี โดยบริษัทมีประมาณการการปรับลดค่าใช้จ่ายลง 400 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากค่าใช้จ่ายรวมของปี 2562 คิดเป็น 25% โดยเป็น Variable Cost ลดลง 48% และ Fixed Cost ลดลง 17%

จากผลกระทบข้างต้นบริษัทมีการปรับตัว/ทบทวนในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ดังนี้

1 ด้านการผลิตสินค้าและบริการ: บริษัทไม่มีการปรับกระบวนการบริการเนื่องจากบริษัทต้องพร้อมให้บริการตลอดเวลาเมื่อมีการร้องขอตามมาตรฐานสากลในการบริการน้ำมันอากาศยาน แต่เนื่องจากปริมาณงานที่ลดลงบริษัทจึงมีมาตรการบริหารจัดการกำลังคนตามปริมาณงานจากเที่ยวบินที่ลดลงเป็นผลจากมาตรการควบคุมของภาครัฐโดยใช้วิธีการทำงานที่บ้านและต้องพร้อมมาปฏิบัติหน้าที่ได้ทุกเวลา หรือ Stand by from Home ในสายงานปฏิบัติการ ในส่วนของการบริหารน้ำมันในคลัง บริษัทเป็นผู้ประสานงานกลางระหว่างบริษัทสายการบินกับบริษัทน้ำมันเพื่อให้มีการบริหารจัดการน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพในกรณีที่สถานการณ์ยังไม่กลับมาสู่สภาวะปกติ

2 ด้านการขนส่ง: ลักษณะธุรกิจของบริษัท มี Key Material คือ น้ำมัน ซึ่งมีการขนส่งผ่านท่อใต้ดิน จึงไม่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว แต่บริษัท เล็งเห็นความสำคัญของ Key Supply Chain อื่น ๆ จึง ได้เตรียมการและประสานงานกับคู่ค้าที่เกี่ยวข้องเพื่อ ดำเนินการ โดยบริษัทประสานงานกับคู่ค้า พันธมิตรทาง ธุรกิจในการพิจารณาว่าสามารถให้บริการและส่งสินค้า ให้บริษัทได้ในเวลาที่กำหนดหรือไม่ตามแผน BCP นอกจากนี้ บริษัทมีการตรวจสอบแหล่งที่มาของ Key Supply Chain ที่อาจอยู่ในแหล่งระบาดของเชื้อไวรัสและ จัดการ Spare Part ที่จะมีส่วนต่อกระบวนการรับ จัดเก็บ และจ่ายน้ำมัน

3 ด้านการจำหน่ายและการให้บริการ: บริษัท มีมาตรการดูแลสุขภาพอนามัยทั้งของพนักงานและ ลูกค้าตามมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO45001 และตาม มาตรฐานการบริการน้ำมันอากาศยานระดับสากล Aviation Fuel Quality Control and Operating Standards ของ องค์กรความร่วมมือเพื่อการตรวจสอบน้ำมันเชื้อเพลิง ของโลก (Joint Inspection Group: JIG) ซึ่งครอบคลุม ข้อกำหนด COVID-19 Document and Guidance ที่บริษัท ต้องปฏิบัติตาม

4 ด้านสภาพคล่องและสถานะทางการเงินของธุรกิจ: บริษัทประกาศมาตรการควบคุมค่าใช้จ่าย ซึ่งฝ่ายบริหารสมัครใจลดเงินเดือน 10%-50% โดยที่ ไม่ลดเงินเดือนของพนักงาน มีการดำเนินการควบคุม ค่าใช้จ่ายในส่วน of Over Time ให้สอดคล้องกับปริมาณงาน ที่มีอยู่ และชะลอการลงทุนที่ไม่เร่งด่วน รวมทั้งมีการบริหาร จัดการเงินสดในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

นอกจากนี้ บริษัทสื่อสารแก่ผู้มีส่วนได้เสียตาม คู่มือการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งได้กำหนดวิธีการ ขั้นตอน และช่องทางไว้ชัดเจน โดยการสื่อสารในประเด็น ช่วงภาวะวิกฤตนั้น บริษัทได้มีการเสนอในที่ประชุม คณะทำงานความยั่งยืนเพื่อเพิ่มประเด็นเรื่องการจัดการ ภาวะวิกฤต COVID-19 ของบริษัทในการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียในปีนี้อีกด้วย

การบรรเทาผลกระทบและดูแลผู้มีส่วนได้เสีย อย่างรอบด้านในสถานการณ์ COVID-19 (Impact Mitigation)

บริษัทมีการจัดการเพื่อบรรเทาผลกระทบแก่ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนี้

พนักงาน: บริษัทให้ความสำคัญกับการดูแล สุขอนามัยและป้องกันความเสี่ยงจากการติดเชื้อให้แก่ พนักงาน โดยทำประกันสุขภาพ COVID-19 ให้กับพนักงาน จัดเตรียมหน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์ให้กับ พนักงานทุกคน มีการจัดที่พักอาศัยภายในบริษัทสำหรับ พนักงานที่ต้องเดินทางไกลและอยู่ในพื้นที่เสี่ยง นอกจากนี้ บริษัทไม่มีนโยบายปรับลดจำนวนพนักงานและคงอัตรา เงินเดือน ยกเว้นฝ่ายบริหารที่สมัครใจควบคุมค่าใช้จ่าย โดยลดเงินเดือน 10%-50% ตามตำแหน่งงาน ตลอดจน ยืดระยะเวลาผ่อนชำระเงินเดือนและดอกเบี้ยสำหรับพนักงาน ที่มีการกู้เงินในธนาคารที่บริษัทดำเนินงานเรื่องกองทุน สำรองเลี้ยงชีพ

ลูกค้า: บริษัทมุ่งเน้นการบริหารจัดการน้ำมันในคลัง อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งบริษัทเป็นผู้ประสานงานกลาง ระหว่างบริษัทสายการบินกับบริษัทน้ำมันเพื่อให้มีการ บริหารจัดการน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพในกรณี ที่สถานการณ์ยังไม่กลับมาสู่สภาวะปกติ

คู่ค้า: บริษัทได้สื่อสารเรื่องการบริหารจัดการ ภาวะวิกฤตของบริษัทต่อสถานการณ์ COVID-19 ไปยัง คู่ค้าที่เป็นรายสำคัญต่อห่วงโซ่อุปทานและบริษัทภายใต้ BAFSGROUP

ผู้ถือหุ้น: บริษัทได้จัดการประชุมผู้ถือหุ้น ภายใต้มาตรการ Social Distancing รวมถึงเพิ่มช่องทางออนไลน์เพื่อการสื่อสารระหว่างกันให้กับผู้ถือหุ้นที่ไม่สะดวกเข้าประชุม บริษัทได้มีการสื่อสารและส่งข้อมูลให้กับผู้มีส่วนได้เสียทั้งที่เป็นข้อมูลที่มีส่วนได้เสียขอข้อมูลเข้ามาและผ่านการประชุมร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียตามการประชุมต่าง ๆ รวมถึงการรายงานผลการดำเนินงานประจำไตรมาสให้กับผู้ถือหุ้นในงาน Opportunity Day ซึ่งมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการรับมือกับสถานการณ์ COVID-19 ในที่ประชุมด้วย

ชุมชนและสังคม: หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนโดยรอบสถานที่ดำเนินกิจการของบริษัททั้งพื้นที่ดอนเมืองและสุวรรณภูมิได้มีการทบทวนแผนงานการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อนำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ COVID-19 ไปปรับในแผนชุมชนประจำปีตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของบริษัททั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์วิกฤตในส่วนของการดูแลและรับผิดชอบต่อสังคมนั้น บริษัทดำเนินการตามแผนการมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยมีแผนงานในเชิงป้องกันและแก้ไขตามสถานการณ์ฉุกเฉิน ได้แก่

- **แผนการป้องกันชุมชนกับสถานการณ์ COVID-19:** บริษัทแจกหน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์ให้แก่ชุมชนโดยรอบพื้นที่สุวรรณภูมิและดอนเมือง รวมทั้งการผลิตหน้ากากอนามัยสำหรับพนักงานและแจกจ่ายไปยังครอบครัว รวมถึงชุมชนโดยรอบและชุมชน โรงเรียนที่ขาดแคลนหน้ากากอนามัยในต่างจังหวัด

- **แผนการแก้ไขและฟื้นฟูตามสถานการณ์ฉุกเฉิน:** เมื่อสถานการณ์ COVID-19 ดีขึ้น บริษัทได้มีการแจกถุงปันสุขให้กับชุมชนโดยรอบที่ได้รับความสะดวกและลงพื้นที่เพื่อพูดคุยกับผู้นำชุมชน รวมถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อสอบถามแนวทางการป้องกันสุขภาพของคนในชุมชนเพื่อนำมาวางแผนงานด้านสุขภาพที่บริษัทดำเนินการอยู่ต่อไป และบริษัทได้เข้าร่วมการประชุมในระดับตำบลร่วมกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นและชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรื่องของการนำเอา New Normal จากสถานการณ์ COVID-19 มาปรับใช้กับการทำงานชุมชนในพื้นที่

การวางแผนฟื้นฟูธุรกิจ ภายหลังสถานการณ์ COVID-19 (Business Recovery)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างไปทั่วโลก สะท้อนให้เห็นความจำเป็นของภาคธุรกิจในการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายเพื่อความยั่งยืนในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม บริษัทได้ประเมินและสรุปการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมไปสู่ New Normal ดังนี้

- 1 **มิติเศรษฐกิจ** ภาคธุรกิจถูกกระตุ้นให้ปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น Digital Transformation การปรับทักษะของพนักงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรเป็นแนวทางการบริหารจัดการของบริษัทเพื่อสามารถปรับตัวให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องตามแนวทางการเป็นองค์กรแห่งความยั่งยืน

2 มิตรสังคม การปรับตัวใช้วิถีชีวิตแบบ Contact-less Society เช่น การประชุมออนไลน์ การอุปโภคบริโภค โดยใช้บริการโลจิสติกส์ การดูแลสุขภาพเพื่อส่วนรวม Health Well-being เป็นต้น

3 มิตรสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว มลภาวะทั่วโลกลดลงจากนโยบายลดการเดินทางลดกิจกรรม และปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิต ทั้งนี้ การฟื้นตัวอย่างยั่งยืนต้องอาศัยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สู่เป้าหมายเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ในส่วนของบริษัทได้กำหนดทิศทางของการดำเนินธุรกิจของบริษัทและกลุ่มบริษัทไปในทิศทางที่เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงตามปัจจัยความเสี่ยงทางธุรกิจ เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงซึ่งถูกกระตุ้นจากการเกิดวิกฤต COVID-19 ทำให้บริษัทต้องพิจารณาเร่งการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ทันต่อสถานการณ์ ดังนี้

- บริษัทมีกลยุทธ์เพื่อการเติบโตเพื่อลดการพึ่งพารายได้จากธุรกิจหลักและรองรับ Digital Transformation ได้แก่ การขยายการลงทุนด้านบริการน้ำมันอากาศยาน (Core Business) การขยายการลงทุนไปในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกัน (Adjacent Business) การขยายลงทุนไปสู่ธุรกิจใหม่โดยการลงทุนในธุรกิจที่ช่วยสนับสนุนความยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Diversification Business)
- การพัฒนาบุคลากรให้ Smarter และ Stronger โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาผนวกทิศทางกลยุทธ์กลุ่มบริษัทที่ดำเนินงานตามเป้าหมายเพื่อความยั่งยืน ครอบคลุมในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

- การสร้างให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรโดยส่งเสริมการขับเคลื่อนให้เกิดการปรับเปลี่ยนทั้งแบบ Formal (กฎ ระเบียบปฏิบัติ ระบบการบริหารจัดการ) และ Informal (ทัศนคติ ค่านิยม พฤติกรรม) เกิดเป็น Sustainability Culture

สำหรับแผนระยะยาว กลุ่มบริษัทมีแผนปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อให้สามารถสานต่ออุดมการณ์ทางธุรกิจในการสร้างความมั่นคงทางพลังงานอย่างยั่งยืน โดยการขยายธุรกิจหลักไปยังสนามบินที่มีศักยภาพทั้งในและต่างประเทศและเพิ่มสัดส่วนของรายได้จากธุรกิจอื่น ๆ ทั้งนี้ ปัจจุบันรายได้ของกลุ่มบริษัทแบ่งเป็นรายได้จากธุรกิจหลัก 80% และธุรกิจอื่น ๆ 20% โดยบริษัทตั้งเป้าหมายโครงสร้างรายได้จากธุรกิจหลัก (Core Business) และธุรกิจใหม่อื่น ๆ (Non-Core Business) ในอัตรา 50:50 โดยบริษัทมีแนวทางที่จะลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น การขยายไลน์การผลิตรถเติมน้ำมันและรถสนับสนุนภาคพื้นดินภายในสนามบินที่ขับเคลื่อนโดยพลังงานไฟฟ้าซึ่งต้องมีการออกแบบทางวิศวกรรมเฉพาะและใช้เทคโนโลยีระบบวิศวกรรมที่ทันสมัย อีกทั้งหาช่องทางที่จะลงทุนในธุรกิจใหม่ ๆ ทั้งในธุรกิจพลังงานทดแทนและธุรกิจพัฒนาซอฟต์แวร์ เป็นต้น